

Enhet for næring og samfunnsutvikling, Trondheim Renholdsverk og Sammen Om Sjøppel

Nærgjenbruksstasjon på Lademoen

Foto: Wenche Lill Aune

Rapport om nærgjenbruksstasjon på Lademoen 2024

Fra Avfall til Ressurs

Et samarbeid mellom Trondheim kommune,
kommunenes satsing Fra avfall til ressurs, Trondheim
Renholdsverk og Janka Otting ved prosjektet S.o.S
(Sammen om Søppel).

Rapport av Janka Otting
Prosjektleder: Beate White Dahn
April 2024

Sammendrag

Bystyret avsatte i handlings- og økonomiplanen 2022-2025 (PS198/21) inntil 10 millioner kroner per år til forsknings- og utviklingsprosjekter. Tiltakene finansieres via næringsfondet og skal være i tråd med fondets vedtekter. Prosjektansvaret legges under direktør for næring, miljø og samferdsel til fordeling på følgende tiltak:

1. Forskning på sortering, gjenvinning og gjenbruk Trondheim Renholdsverk. Det settes av ekstra midler til forskningsprosjekter i samarbeid med Trondheim Renholdsverk knyttet til bedre sortering og økt gjenvinning og gjenbruk, samt å redusere forbrenning av plast og andre fossile produkter ved fjernvarmeanlegget på Heimdal.

2. Avfall som ressurs - sirkulærøkonomi, næringsutvikling og nye arbeidsplasser Trondheim Renholdsverk har ansvaret for avfallshåndtering i Trondheim. Det samles inn store mengder avfall. Mye av dette kan gjenvinnnes til energi, resirkuleres til nye produkter, gjenbrukes som de er, eller repareres og gjenbrukes. Det settes av midler til et prosjekt med sikte på å skape flere arbeidsplasser, forretningsmuligheter og øke gjenvinningsgraden.

Trondheim kommunes avfallsplan vedtar at det skal opprettes miniombrugsstasjoner i Trondheim. Delmål 1.2 i [Trondheimsløftet](#) sier at kommunen skal sikre en arena for ombruk- og delingsløsninger som skaper fellesskap i lokalmiljøene.

Dette var bakgrunnen for oppstart av forprosjektet med mål om å bruke avfall og gjenbruk som virkemiddel i områdesatsingen på Lademoen. Prosjektet er et samarbeid mellom kommunens satsing Fra avfall til ressurs, Trondheim kommune og Trondheim Renholdsverk. Janka Otting, lokal pådriver og ildsjel, ble ansatt for en periode på fire måneder for å kartlegge gjenbruks- og avfallsløsninger på Lademoen, samt utforske innbyggernes ønsker og behov på området.

Undersøkelsen ble gjennomført i to deler. Den første delen var en digital spørreundersøkelse, mens den andre delen bestod av kvalitative metoder som samtaler, intervjuer og egne observasjoner utført av Janka. Under den frivillige organisasjonen Lamo Marked driver hun ulike prosjekter med fokus på fellesskapsbygging, miljøvern og nærmiljøutvikling. Via prosjektet «Sammen om Sjøppel» (S.o.S) kartla hun i perioden 1.12.2023. - 1.4.2024 ulike problemområder rundt forsøpling og avfall på avveie på Lademoen. S.o.S samlet til sammen inn 5380 kg avfall på avveie underveis arbeidet. Dette tallet inkluderer ukentlig opprydding og tømning av deres provisoriske søppelstativ, samt opprydding av "eierløst avfall" fra bydelsarrangementet "Vårryddedagen" 16. Mars 2024. S.o.S rapporterer behov for økt kapasitet av avfallshåndtering i bydelen, samt behov for flere støtte- og refusjonsordninger for frivillig opprydding av urbant avfall og tiltak som forebygger urban forsøpling.

Den digitale undersøkelsen ble delt via e-post, SMS og Facebook, og ble besvart av 390 respondenter. Resultatene forteller om klare behov for tiltak rundt avfallshåndtering og gjenbruksløsninger på Lademoen. Det savnes et åpent og sosialt møtested med felles verksteder for gjenbruk og reparasjon. Det var stort engasjement rundt fritekstspørsmål, med hele 196 kommentarer, om forsøplede områder.

Observasjoner og erfaringer utført av Janka bekrefter flere av funnene i den digitale spørreundersøkelsen. Tema som gjentas er områder med mye forsøpling, utfordringer rundt å vite hvem som er ansvarlig for håndtering av de ulike avfallsløsningene og opprydding av forsøplet grunn og avfall på avveie, savn etter en felles plattform for gjenbruk og reparasjon, samt bedre kommunikasjon og samarbeid mellom borettslag/sameie og andre i nabolaget.

Det er en god kultur for gjenbruk og bytting av varer på Lademoen, men det savnes et etablert lokale som kan være både et samlingspunkt og en arena for nærmiljøutvikling og samskaping. Det er et stort ønske om at stedet skal inneholde, reparasjonstjenester, har et returpunkt for større fraksjoner og kildesortering, samt en bytte- bod. En bydelskafé er også noe som etterspørres. En nær gjenbrukssentral kan slik stimulere til aktivisering av nabolaget, skape mer eierskap og tilhørighet i eget nærmiljø.

Forprosjektets konklusjon peker på at opprettelsen av en nær gjenbrukssentral på Lademoen ikke bare gir en unik mulighet til å håndtere miljømessige og sosiale utfordringer, men også fungerer som et eksempel på hvordan lokalsamfunnet som ressurs kan omdanne utfordringer til muligheter for positiv utvikling.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag.....	3
1. Innledning.....	7
2. Mål for prosjektet.....	8
2.1 Effektmål.....	8
2.2 Resultatmål.....	8
3. Bydelen og behovsanalyse.....	8
3.1 Beskrivelse av bydelen.....	8
3.1.1 Samfunnsutfordringer og behov.....	9
3.2 S.o.S Bydelstjeneste (Sammen om Sjøppel).....	10
3.2.1 S.o.S`s arbeidsmetode.....	10
4. Metode for datainnsamling til prosjektet.....	12
4.1 Forprosjektet besto av ulike metoder for datainnsamling.....	12
4.2 Gjennomføring av digital undersøkelse.....	12
4.2.1 Promotering.....	12
4.3 Gjennomføring av kvalitativ kartlegging.....	14
4.3.1 Møter og intervjuer.....	14
4.3.4 Befaring Lademoen/LamoLøypa.....	14
5.0 Resultater.....	15
5.1 Oppsummering av resultater fra digital spørreundersøkelse:.....	15
Oppsummering av kommentarer og innspill fra digital undersøkelse.....	16
5.2 Resultat av kvalitative undersøkelser.....	17
5.2.1 Eksisterende gjenbruksløsninger.....	17
5.2.2 Avfallshåndtering.....	18
6. Kartlegging av avfall og avfallsløsninger.....	19
6.1 Opprydding av avfall ved S.o.S Bydelstjeneste.....	19
6.2 Erfaringer og observasjoner.....	20
6.2.1 Henteavtale og befaring med Trondheim Bydrift:.....	22
6.2.2 Store gjenstander og møbler.....	23
6.2.3 Utfordringer med gjenbruks-/gratisløsninger.....	24
6.2.4 Informasjonsplattformer.....	25
6.2.5 Husholdningsavfall.....	26
6.2.6 Næringsavfall.....	26
6.2.7 Big Belly.....	27
6.2.8 Utfordring ved flytting av containere.....	27
6.2.9 Ansvarsfordeling.....	28
6.2.10 Ansvarsfraskrivelse eller mangel på eierskap.....	28
6.2.11 Kultur og næring: En miljømessig utfordring.....	29
6.2.12 Farlig forsøpling.....	29
6.2.13 Forsøpling som symptom på samfunnets utfordringer.....	30
6.2.14 Avrunding av forprosjekt på Bydelshuset 19. Mars.....	31
7. Konklusjon.....	32
7.1 Anbefalinger for veien videre.....	33
Vedlegg.....	35
Vedlegg A – LamoKart og LamoLøypa.....	35

Vedlegg B – Plakater fra digital undersøkelse.....	36
Vedlegg C Resultater fra digital spørreundersøkelse.....	37
Vedlegg D Resultat av kvalitative undersøkelser.....	49

1. Innledning

Våren 2023 dro prosjektgruppen til satsingsområdet Fra avfall til ressurs, Trondheim kommune, og representanter fra TRV Gruppen AS på studietur til København. Hensikten var å lære om gode avfalls- og gjenbruks/ombruksløsninger.

I Trondheim kommunes avfallsplan er det vedtatt at det skal opprettes miniombruksstasjoner i Trondheim. Deltakerne ble inspirert av de lokale gjenbruksstasjonene i København og det ble iverksatt et forprosjekt for å se på mulighetene for en slik ombruksstasjon i Trondheim.

Fra 2021 til 2031 er Lademoen en del av Trondheim kommunes områdesatsing. Områdesatsingen er en innovasjonsplattform for utforsking av «samfunnsflokke»¹. Satsingen skal bidra til varige forbedringer av tjenester og nærmiljøkvaliteter i utvalgte levekårsutsatte områder. Det var derfor aktuelt å koble på La' mosatsinga for å finne ut om bydelen kunne vært en aktuell lokasjon for en slik nærgjenbruksstasjon. Det foreligger allerede en rapport i bakgrunn ([«En sosiokulturell stedsanalyse av Lademoen»](#)) som fastslår at innbyggerne mener forsøpling er et problem.

Gjennom områdesatsningen fikk gruppen knyttet til seg den lokale ildsjelen Janka Otting. Hun kjenner området godt, og ble derfor en viktig ressurs for å kartlegge hva som finnes av gjenbruksløsninger fra før, samt til å dokumentere hva beboere ønsker seg og har behov for. Som leder av den frivillige organisasjonen Lamo Marked og prosjektet S.o.S har hun utarbeidet en strategi for opprydding, samt utviklet en systematisk metode for kartlegging av utfordringer rundt forsøpling og avfallsløsninger. Janka ble ansatt i en 50% stilling i en fire måneders periode (1.12.2023 – 31.4.2024) for å gjøre nødvendige undersøkelser og dokumentere resultatet i en rapport.

¹ Henning Larsen – «En sosiokulturell stedsanalyse av Lademoen» (2022)

2. Mål for prosjektet

2.1 Effektmål

Effektmålet til prosjektet er å bruke avfall og gjenbruk som virkemiddel i områdesatsingen, ved å skape en sosial møteplass på Lademoen som stimulerer til gjenbruk, øker ressurseffektivitet og reduserer avfallsmengder og forsøpling på Lademoen.

2.2 Resultatmål

- Forprosjektet skal kartlegge eksisterende gjenbruksløsninger i bydelen inkludert verksted løsninger.
- Forprosjektet skal kartlegge hva innbyggerne i bydelen mangler og ønsker seg av ulike løsninger og aktiviteter knyttet til ombruk/gjenbruk og avfall, herunder verkstedløsninger.
- Forprosjektet skal kartlegge utfordringer som er knyttet til avfall i bydelen.
- Herunder forsøpling: Type avfall/avfallskategorier, stammer forsøplingen fra private versus næring, hvor er forsøplingen lokalisert.
- Hvordan håndteres avfall i bydelen i dag?

3. Bydelen og behovsanalyse

3.1 Beskrivelse av bydelen

Bydelen som omhandler områdene Lademoen, Buran, Voldsminde, Rosendal, Svartlamon og Nyhavna, presenterer en variert bruk av rom og sammensetning av beboere. Mens de fleste delområdene hovedsakelig består av boliger, skiller Nyhavna seg ut med sin konsentrasjon av småindustri, håndverksbedrifter, samt havn- og industrivirksomhet. I nærheten av Nyhavna finner vi Svartlamon, Norges første byøkologisk forsøksområde kjennetegnet ved en betydelig andel eldre boliger.

Lademoen Kirke i Lademoen park.

Nyhavna en bydel i utvikling.

Rapporten «En sosiokulturell stedsanalyse av Lademoen» av Henning Larsen (2022), legger grunnlaget for områdesatsingen. Her lærer vi at beboersammensetningen i disse

områdene har en overvekt av mennesker mellom 18-66 år. De siste tjue årene har vist en svak nedgang i andelen barn og unge i området. Innvandrere, hovedsakelig fra ikke-vestlige land i Afrika og Asia, utgjør en større del av befolkningen her enn i resten av Trondheim. Lademoen og nærliggende områder er rike på gjenbruksløsninger, er rik på byttekultur og kreative initiativer.

Noen eksempler på lokale initiativer er:

- Svartlamon et eksempel på tredje boligsektor. Området inspirerer folk fra andre byer til å besøke Trondheim og Lademoen.
- UFFA (Ungdom For Fri Aktivitet), er en nøkkelaktør innen musikkhistorie, aktivisme og ungdomsaktivitet. UFFA drives av frivillige som arrangerer konserter, dugnader, og bistår lokalt med utlån av musikkutstyr, lokaler og materialer ved behov.
- Domen (2023) i Jernbaneparken, et midlertidig kunstprosjekt bygget av en tilreisende aktivist. «Aktivisme som dialog, ikke opposisjon». Tanken bak var å skape en arena for å samle mennesker til aktivitet og samarbeid. Området rundt har fungert ved at gjenbruksmaterialer fra ulike aktører, i Trondheim, bringes til området, tildekkes og tilbys til bydelens ulike beboere.

Build-up festival August 2023.

3.1.1 Samfunnsutfordringer og behov

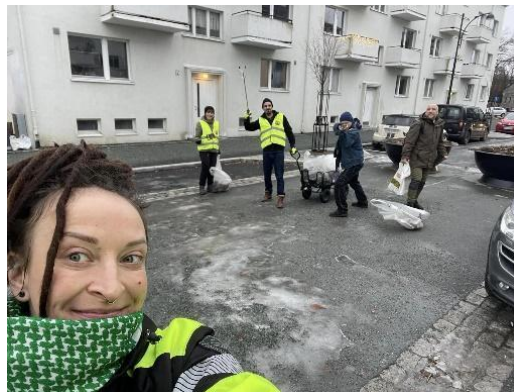
Lademoen står midt i ulike og omfattende utviklingsprosesser. Bydelen er kjent for identitet, kreative uttrykk, et stort mangfold, belastende omdømme og høyt gjennomtrekk. Bydelen viser også kontraster innad, med «usynlige grenser» som skiller ulike sosiale og kulturelle sfærer. «Dette skillet fremhever også mangelen på møteplasser som kan forene mennesker fra forskjellige sosiale, økonomiske og etniske bakgrunner. Det er en uttalt mangel på integrering av flyktninger, som ofte er bosatt under vanskelige forhold nær problembelastede rusmiljøer.» Ut ifra den sosiokulturelle analysen understreker innbyggerne behovet for flere samlingssteder og fritidstilbud som kan legge til rette for ulike aktiviteter og samvær, samt et ønske om flere nisjebutikker, kafeer og restauranter for å øke livskvaliteten og tilgjengeligheten til tjenester i bydelen.

3.2 S.o.S Bydelstjeneste (Sammen om Sjøppel)

Prosjektet "Sammen om Sjøppel" ble satt i gang i januar 2023. Fra å invitere til uformelle søndagsturer med aktivitet, fokuserer de nå på kartlegging og opprydding av urban forsøpling. De tester og prøver ut ulike løsninger for gjenbruk på Lademoen. Deres arbeid har identifisert og kartlagt ulike aktører, områder og ansvarsroller tilknyttet urban forsøpling, samt avfallsløsningers drift og funksjon.

Hentepunkt i avtale med Bydrift.

S.o.S på en av sine ukentlige turer.

Det måles i KG.

Organisasjonen Lamo Marked er registrert ryddeutstyr distributør av Hold Norge Rent. Sammen med Lamo Marked drifter S.o.S et tredje prosjekt, «LamoLøypa» ([Vedlegg A](#)). Dette er en miljø- og kulturløype på Lademoen som inviterer store og små til å bli kjent med bydelen på nye måter. Prosjektet fokuserer å heve bevissthet rundt historie, forbruk, gjenbruk og urban forsøpling ved å samle ulike mennesker til aktivitet i nabolag og nærmiljø.

3.2.1 S.o.S` s arbeidsmetode

- Tirsdager og fredager mellom 12.00-16.00 går de turer hvor det kartlegges ulike utfordringer rundt urban forsøpling. De tømmer egne søppelstativ og rydder i gatene.
- De har regelmessig åpne fellesverksteder hvor de bygger søppelstativer og benker som utplasseres på strategiske steder i bydelen og langs «LamoLøypa».
- Stativene fungerer som målepinner og kommunikasjonsbokser, er laget av gjenbruksmaterialer og er flyttbare.
- Per i dag står det 17 stativer ute i bydelen. Informasjonsplakater om S.o.S er festet på undersiden av lokkene.
- De deler ut ryddeutstyr og lager løypekart.
- De har initiert til intensjonsavtaler med ulike aktører for forebygging av forsøpling og aktivisering av nabolag.
- Gjennom Facebook- gruppen, «Sammen om Sjøppel Trondheim» oppfordres hele Trondheim til å rapportere forsøplede områder til gruppen, og til å bli med på ut på tur, enten på Lademoen, eller i eget område.
- S.o.S har en intern kanal hvor en mindre kjerne kommuniserer og organiserer de

ukentlige turene sammen.

- Sammen med Lamo Marked arrangerer S.o.S ulike bydelsarrangement. Arrangementene publiseres på Lamo Marked sin Facebook-side.
- De koordinerer matutdeling i samarbeid med Grønn Arena.
- De formidler bruksting og varer fra givere til mottakere.

Lamo Marked og S.o.S har lav terskel for deltakelse. De praktiserer en under-sammen-tak-filosofi, samarbeider med ulike lokale aktører og har flere lokasjoner i bydelen.

Lokasjoner tilknyttet organisasjon og bydelstjeneste er:

- Svartlamon Samvirkelag: Her bistår de med åpningstider av butikken for å dele lager og utdeling av ryddeutstyr.
- UFFA (Ungdom For Fri Aktivitet): Her har de kontor, verksted, utstyrsbod og lager i 2 etasje, mot å bistå UFFA ved behov av nettverk, utstyr og dugnader o.l.
- Domen: Et samarbeid mellom ulike aktører i lokalsamfunnet. Her koordinerer de avtaler med ulike aktører for avlevering og henting av gjenbruksmaterialer.
- Mellomveien 24: Et nabolagsprosjekt mellom La`mosatsinga og Tobb borettslag. Her hadde Lamo Marked møte- og utfartssted for S.o.S, mot å bistå med åpningstider november og desember 2023. I dag har de et lite lager på lokalet etter avtale med Just.Stores.
- Trondheim Bydrift(Park/Veg): S.o.S bistår kommunen og Bydrift med opprydding «eierløst avfall» på offentlig grunn. De har også tatt initiativ til å få på plass henteavtaler etter opprydding av urbant avfall i bydelen.

Lamo Marked og S.o.S jobber med ulike bydelsprosjekter og ønsker å forankre avtaler med kommune og lokalt næringsliv, om et fast lokale, en base og møtested, evt. deling av utstyr. Lamo Marked presenterer et eksempel på et inkluderende tiltak, en tjeneste i utvikling, hvor tilrettelagte tiltak som aktiviserer nabolag også bygger fellesskap som skaper tryggere nabolag. Deres arbeid for aktivitet bidrar også til økt kapasitet og effektivisering av arbeidet for dialog på tvers, vedlikehold og avfallshåndtering i byrommet.

Søppelstativ utplassert ulike steder.

Registrert ryddeutstyrsdistributør av HNR. Henteavtale med Bydrift.

4. Metode for datainnsamling til prosjektet

4.1 Forprosjektet besto av ulike metoder for datainnsamling

- Digital spørreundersøkelse i to deler. Første del omhandler ombruk og del to kartlegger avfallshåndtering.
- Promotering av undersøkelse i form av plakater, Facebook-innlegg og e-post-utsendelser.
- Kvalitativ kartlegging i form av samtaler, intervju og møtevirksomhet ved S.o.S (Sammen om Søppel) sitt driftsarbeid.
- Plukking og veiing av avfall på avveie samt fotodokumentasjon av områder med forsøpling.

4.2 Gjennomføring av digital undersøkelse

Den digitale undersøkelsen ble utviklet for å inkludere både innbyggere og andre med tilknytning til bydelen. Det ble laget to versjoner, en på norsk og en på engelsk. Aldersgrensen ble satt fra 18 år og opp. Undersøkelsen besto av totalt 26 spørsmål, tidsbruk cirka 8 minutter. De første to spørsmålene avdekker alder og tilknytning.

Del 1 med overskrift: Gjenbruksløsninger på Lademoen besto av totalt 9 spørsmål hvorav to av de er fritekstspørsmål. (Spørsmål nummer 5 og 11)

Del 2 med overskrift: Forsøpling av avfallsløsninger på Lademoen besto av totalt 14 spørsmål hvorav et av disse er et fritekstspørsmål. (Spørsmål nummer 19)

4.2.1 Promotering

- Plakater og løpesedler: Det ble delt ut 80 flyers og hengt opp 150 plakater i uterommene, på kulturelle arenaer, nærbutikker, og offentlige møteplasser. Disse ble samlet inn igjen tidlig i mars. Både engelske versjoner og norske versjoner ble distribuert (Vedlegg B).
- Film: Gjennom La' mosatsingas rammeavtale med «Klipp og Lim» ble det produsert

en kort informasjonsfilm i samarbeid med representantene for satsingen Fra avfall til ressurs, Trondheim Renholdsverk, La' mosatsinga og Janka. Filmen ble produsert på BrukOm og ble distribuert gjennom La' mosatsninga sine sosiale medier på Facebook og Instagram.

- Facebook- innlegg: Trondheim Renholdsverk delte et sponset innlegg. Bilde 1 viser hvordan det så ut, mens bilde 2 viser innleggets innsikt:

Trondheim Renholdsverk AS
14. feb. · 🌐

Hjelp oss å forme fremtidige initiativer på Lademoen
🌱 Vi trenger innspill på fremtidige gjenbruks- og avfallsløsninger – bidra med dine svar 🌱

6 206 59 14 9

Oversikt ⓘ

Rekkevidde	6 206
Eksponeringer	19 451
Innleggsreaksjoner, -kommentarer og -delinger	82
Totalt antall klikk	1 031

Innleggsreaksjoner, -kommentarer og -delinger ⓘ

👍	👉	😂	😱	😭	😡
51	8	0	0	0	0

Reaksjoner 59
Kommentarer 14
Delinger 9

Sponset innlegg på Facebook.

Innsikt innlegg.

La' mosatsninga delte også filmen med lenke til spørreundersøkelsen. Dette innlegget ble også videre delt av Janka på Lamo Marked og Sammen om Sjøppel sine SoMe-kanaler.

La' mosatsinga
17. januar · 🌐

👉 Det er satt i gang en kartlegging av behovene for gjenbruksløsninger og avfallshåndtering på Lademoen. I den forbindelse sendes det ut en digital undersøkelse til befolkningen på Lademoen hvor vi håper flest mulig kan bidra med innspill og informasjon. Kartleggingen er et samarbeid mellom prosjektet "Fra avfall til ressurs" i Trondheim kommune, Trondheim Renholdsverk AS (TRV) og Lamosatsinga.

👉 <https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx...>

Suzanne Seniorrådgiver Trondheim Renholdsverk AS
👉 hvor målet er å oppnå avfallsreduksjon, gjenbruk, resirkulering og sirkulærøkonomi

0:06 / 2:27

Bildet av innlegget med film på La' mosatsninga sin Face book-side.

- SMS: TRV sendte ut totalt 2000 SMS (2 x 1000) til et tilfeldig utvalg av mottakere

innen det avgrensede geografiske området. Teksten lød: Bli med og forme Lademoens framtid ved å svare på vår spørreundersøkelse her: <https://trv.no/ombruk-lademoen/>. Hva vet du om bydelens ombruks- og avfallsløsninger? Hilsen TRV

Totalt 199 SMS ble sendt ut til postadresser tilknyttet kommunale boliger (De stille stemmene).

- E-post:

Janka sendte ut 250 e-poster til sitt nettverk med informasjon, inkludert lenke til film og digital undersøkelse.

4.3 Gjennomføring av kvalitativ kartlegging

4.3.1 Møter og intervjuer

Stor del av kartleggingsresultatene tilknyttet gjenbruksløsninger på Lademoen, kommer fra kunnskap Janka opparbeidet seg gjennom årene. Hun er involvert i flere nærmiljøprosjekter, har et stort nettverk og blir ofte kontaktet av beboere som søker å kjøpe eller levere gjenbruksmateriell.

Det ble derfor organisert ulike møter og intervjuer med noen av aktørene i bydelen:

- Gratisbutikken, en gjenbruksbutikk på Svartlamon drevet frivillig av beboere.
- ReMida, senter for kreativt gjenbruk.
- BuildHer, et samfunnsfellesskap drevet av kvinner.
- Bakklandet og Lademoen menighet, intervju med diakon på kirkekontoret, samt besøk på språkkafeen.
- Bomiljøkontakt Trondheim kommune Østbyen.

4.3.2 Befaring med renovasjon

Det ble gjennomført morgenrute med Trondheim Renholdsverk sine renovatører, og flere befaringer med Trondheim Bydrift`s avdeling park, idrett og skog, på Lademoen.

4.3.3. Plukking og veiing av avfall på avveie samt fotodokumentasjon av områder med forsøpling

Ukentlige turer mellom 12.00-16.00 tirsdager og fredager med S.o.S gatepatrolje.

4.3.4 Befaring Lademoen/LamoLøypa

En befaring langs «[LamoLøypa](#)» og Lademoen med en representant fra Trondheim eiendom ble utført. Det ble kartlagt områder med utfordringer rundt forsøpling, samt sett på mulige tomteområder for en nær gjenbrukssentral. Resultatene herfra er tatt med videre til fase to av prosjektet.

Oversiktsbildet viser områder med forsøpling og potensielle lokasjoner for en pilot.

5.0 Resultater

5.1 Oppsummering av resultater fra digital spørreundersøkelse:

I lys av den digitale undersøkelsen ([Vedlegg C](#)), kommer det frem klare signaler om et behov for betydelige forbedringer i både avfallshåndterings- og gjenbruksløsningene i bydelen. De fleste kjenner til flere av bydelens allerede eksisterende gjenbruksløsninger. Det som savnes er et sosialt møtested med flere tjenester og felles verksteder for gjenbruk og reparasjon. Det løftes også frem et ønske om inkludering. At nærgjenbrukssentralens drift og funksjon ses opp mot eksisterende løsninger i bydelen.

Kommentar fra respondent: «Min personlige mening er at typen varer og løsninger antagelig vil variere, men at det viktigste er å ha plass og midler til å kunne iverksette og opprettholde slike tiltak. Uavhengig av om dette gjøres i form av en sentral løsning eller flere små tilknyttede enheter, så tror jeg det vil være hensiktsmessig å få med naboer og andre som kan bidra til å utforme og benytte disse tjenestene. Gjerne med en funksjon som koordinerer andre eksisterende tiltak i nærmiljøet med tanke på gjenbruk.»

For at det skal bli enklere å velge brukt, vektlegges åpningstider, et behov for tilgjengelighet, kort avstand og tjenester for transport og bærehjelp. Et sted hvor man kan levere, reservere og lagre varer og materialer for ombruk. En sentral med slike funksjoner kan forhindre at varer av verdi settes ut i gatene og forsøpler bydelen. Mange uttrykker sine antakelser om fra hvilke målgrupper ulikt avfall som for eksempel møbler og flyttelass stammer fra. Ofte nevnes kommunale boliger, studenter, flyktninger og rusmisbrukere. Dette bidrar til å vedlikeholde de "usynlige skillene", og fører med seg et dårlig omdømme. Dette er noe som skaper negative holdninger og opprettholder kategorisering av ulike grupper mennesker. Gjensatte ting og henslengt avfall ved containere som ikke blir håndtert i tide, bidrar til forsøpling og risiko for at andre også setter i fra seg avfall. Sammenlagt belyser dette et tydelig gap mellom behov og tilgjengelige løsninger. Løsninger som en fremtidig nærgjenbrukssentral kan være svaret på.

Det uttrykkes en felles bekymring rundt forsøplingen i bydelen og utilfredshet med dagens avfallshåndtering. Selv om de fleste mener det er privatpersoner som er hovedsakelig

kilde til forsøpling, svarer 59% at de passerer en overfylt søppelcontainer uten å foreta seg noe. Dette kan vitne om manglende bevissthet eller kunnskap om hvilken aktør/avdeling som skal kontaktes når. Det antyder et kritisk behov for forbedret informasjon. Type søppel som oftest observeres er matemballasje, småting, papir, plast og sneiper.

Kommentar fra respondent: «Savner avfallshåndtering mer enn gjenbruksløsning. Det er mye stort søppel som flyter. Sofaer, handlevogner, usorterte søppelsekker mm. Særlig ned mot togskinna ved Biskop Sigurds og Anton Kalvaas. Mulig noe av dette kan brukes til noe, men det råtner fort utendørs. Da er spm. hvordan du skal få de som dumper store ting til å levere et sted på dagtid.»

Containere i Anton Kalvaas gate utmerker seg som dumpsteder for ulikt avfall.

Ved returpunktene på Voldsminde.

Oppsummering av kommentarer og innspill fra digital undersøkelse

Innbyggerne etterspør:

- Mer avanserte og tilgjengelige løsninger for både avfallshåndtering og kildesortering.
- Støtte og koordinering av dagens eksisterende tilbud for gjenbruk.
- En bydelskafé, bytte og gi-bort løsninger av varer de trenger/ønsker.
- Bedre informasjon om de ulike løsningene som eksisterer i bydelen.
- Økt antall gjenvinningsstasjoner og avfallsbeholdere, spesielt designet for å håndtere både store og små gjenstander, samt forbedret tilgjengelighet for kildesortering.
- Utvikling av lokale samfunnsinitiativer gjennom støtte til organiserte ryddeaksjoner og arrangementer som fremmer miljøbevissthet. Noe som også støtter opp ideen om en nærgjenbruksentral, alt under samme tak til rimelighetens pris.

Utilstrekkelig Kildesortering og avfallshåndtering:

- Gjensetting av store varer ved spesifikke returpunkter fører til at varer med verdi

havner på avveie.

- Rask overfylling av containere er et gjennomgående problem, ofte forverret av tilreisende og næringsdrivende bidrag til overfylte containere.
- Skjemmende lukt og forsøpling rundt avfallsstasjoner.
- Observasjon av rotter som følge av overfylte containere og feilhåndtering av matavfall, skaper helsebekymringer i bydelen.
- Forsøpling og uønskede avfallsplasseringer i spesifikke områder, bidrar til et mindre trygt og lite tiltalende miljø.

Dette er utfordringer som skaper dårlig omdømme og vedlikeholder de usynlige grensene og barrierene.

5.2 Resultat av kvalitative undersøkelser

5.2.1 Eksisterende gjenbruksløsninger

Som nevnt tidligere, har Lademoen et rikt mangfold av initiativer for gjenbruk og en etablert byttekultur. Kunnskapen om allerede eksisterende gjenbruksløsninger på Lademoen er blitt opparbeidet gjennom årene, før prosjektet ble igangsatt. Vedlagt er en oversikt over de mest kjente tiltakene som finnes i bydelen i dag. (Vedlegg D)

Utfordringer rundt eksisterende løsninger, enten de beskrevet i vedlegg eller andre tiltak i oppstartsfasen, er blant annet manglende lokaler og ressurser for drift og håndtering. Det dokumenteres et behov for mer deling og tverrsektorielt arbeid, flere former for støtte til drift av tiltak som finansiering, deling av lokaler/tomt for flerbruk, utlån av nødvendig utstyr.

Gratisbutikken er et av de mest kjent og brukte tilbudene, brukes av hele Trondheim, men er bare åpent to timer i uka. ReMida startet først i februar 2024 med «Åpen lørdag» for alle en gang i måneden, ellers gis tilgang kun etter avtale. Det finnes mange gjenbruks-/gi-bort-løsninger på Lademoen. De mest kjente ble trukket ut for bruk som alternativer i spørsmål om eksisterende gjenbruksløsninger i den digitale undersøkelsen.

Gjennom møter, samtaler og diskusjoner har det kommet opp forslag til hva en sentral for avfallshåndtering og gjenbruk kan se ut som:

Rimeligere reparasjoner og produkter: Flere uttrykker i samtaler at prisene på BrukOm går opp, og at gjenbruksløsninger som Aalberg skoservice er for dyrt. Dette kan tyde på vanskelig økonomi. Mulighet for å bytte varer og tjenester ved en sentral kan være med på å møte behovene.

Nærmiljøsenters: Det har lenge vært et sterkt ønske om å etablere et nærmiljøsenters tilgjengelig for alle innbyggerne, spesielt ungdom og unge voksne. Visjonen for et slikt senters er å tilby et bredt spekter av tjenester og aktiviteter som styrker fellesskapet og fremmer inkludering. Interessen for å realisere et slikt senters har vært bred og mangfoldig, med støtte fra ulike stemmer på Lademoen.

Provisoriske «bytteplasser»

Til tross for eksistensen av mange gjenbruks- og gratis løsninger ute i bydelen, og en kultur for ombruk og gjenbruk som er godt etablert, oppstår ulike utfordringer som resulterer i at funksjon av gjenbruksløsninger ikke er optimale. Bildene under illustrerer noen av de ulike løsningene for byttetjenester og gjenbruk i uterommene. Disse løsningene er ikke annonsert noe sted, men går via jungeltelegrafene. Eksempler på dette er ukentlig brøutdeling. Det har vært forsøkt å fjerne gratisløsningene ved Østersund`s gate/Strandveien, men nye løsninger dukker opp, som for eksempel kommoden på bildet under. Det settes også ut ting som blir stående uten beskyttelse og ødelegges på grunn av vær og vind. Utfordringer når det settes ut mat ut som ikke håndteres direkte ved en matutdeling, er at det blir stående, blir ødelagt og tiltrekker seg ulike dyr som rotter.

Bildene fra jungeltelegrafens gjenbruksløsninger i Østersund`s gate og Strandveien

5.2.2 Avfallshåndtering

Ansvarsfordeling ved Trikkestallen/Anton Kalvaas: Det rapporteres om uenighet rundt hvem som er ansvarlig for opprydding av avfall mellom grunneierne Trondheim Kommune og BaneNor i området bak Trikkestallen. Fraværende håndtering fører til forsøpling og forsømmelser i forvaltningen av området. Et dilemma som dukker til stadighet opp når man kartlegger «eierløst avfall» og forsøpling, er hvem som er ansvarlig, hvor og når.

- I ettertid har det blitt rapportert inn at ISS er leid inn som forvaltningsansvarlig av beholderne.

Kildesortering i kommunale boliger: I kommunale boliger bor det ofte mennesker i ulike vanskeligstilte situasjoner. Ved oppussing av disse leilighetene, settes det ikke inn avfallsbeholdere for kildesortering. Dette er noe beboere selv må skaffe seg. Dette blir ofte utelatt grunnet økonomiske årsaker. Innen sentrum er det for få kildesorteringsanlegg og ved kommunale boliger er det kun utplassert løsninger for restavfall. TRV oppgir at avgjørelsen er tatt fordi avfallet ikke blir sortert tilstrekkelig. Det er også behov for bedre informasjon og opplæring av kildesortering, spesielt rettet mot flyktninger og personer med annet morsmål.

Utfordringer med borettslag/sameie: Det er vanskelig å finne ansvarlige eller huseiere med tanke på opprydding i og rundt borettslag/sameier. Det finnes ingen felles plattform for dialog, noe som kan være årsak til lite kontakt og samarbeid.

Problemer med generell avfallshåndtering: Det nevnes at ulåste containere raskt fylles opp av andres avfall. Plastposer og annet lett avfall blåser bort i hardt vær, noe som resulterer i økt forsøpling. Det er et ønske om flere returpunkt og flere fraksjoner (f.eks elektriske) for kildesortering.

Bruk av undergangen ved Bunnpris: Det foreslås å utnytte denne lokasjonen bedre for fellesskapets behov.

Det anbefales i fase to av prosjektet å følge opp planer for regulering og byutvikling, skape dialog på tvers, inkludere lokalsamfunnets ressurser, og anerkjenne de sosiale og miljømessige utfordringer og behov i bydelen ved utprøving av en pilot og etablering av en varig sentral.

6. Kartlegging av avfall og avfallsløsninger

6.1 Opprydding av avfall ved S.o.S Bydelstjeneste

S.o.S Bydelstjeneste har i perioden 1.12.23 til 1.4.2024:

- Gått 25 turer langs LamoLøypa a` 4 timer to ganger i uken.
- Ryddet i snitt 80kg «eierløst avfall» per tur.
- 80kg per tur x 25 turer = totalt 2000kg.
- Avfall innsamlet ved utplasserte søppelstativ: 3230 kg.

Stativene er strategisk utplassert og kan flyttes ved behov. De skal måle effekten av oppsamlingen på gitt lokasjon. Visse områder samles det mer avfall enn andre.

I en gjennomsnittsberegning antas det at i områder det samles eller ferdes mye folk fanger stativene inn ca. 20 kg per stativ i uka, i mindre brukte områder samler stativene ca. 10 kg hver i uka.

- I samarbeid med Hold Norge Rent arrangerte Lamo Marked og S.o.S «Vårryddedagen» 16.Mars 2024. Fokus var på urban forsøpling og sosial inkludering. 23 stykker samlet inn cirka 150 kg eierløst avfall på litt under to timer.

Noe ble kastet i offentlige containere, mens resten ble tatt med til S.o.S egne 660 liter avfallsbeholder kjøpt på BrukOm. Henteavtale med Bydrift påfølgende mandag.

Tiltak	Total kilo
Gatepatrolje opprydding eierløst avfall	2000
Tømming av søppelstativ	3230
Vårryddedag 16 mars	150
Sum	5380

Trondheim Bydrift henter avfall etter ryddedugnad.

Vårryddedag 16.mars 2024.

Stativ utplassert ved hundeparken.

6.2 Erfaringer og observasjoner

Gjennom S.o.S sitt arbeid og ryddestrategi, har Janka dokumentert en rekke nødvendigheter og utfordringer rundt avfalls- og gjenbruksløsningene på Lademoen. Utfordringene bekreftes gjennom responsen fra møter og samtaler, samt besvarelsene fra den digitale spørreundersøkelsen.

Forsøplingen i gatene og byrommet faller under kategorien «eierløst avfall²» og stammer hovedsakelig fra privatpersoner, husholdninger og offentlige avfallsløsninger. Årsaken til at søppel spres fra ulike beholdere begrunnes av at de er:

- Overfylte
- Ute av drift/stenges av
- Beholdere flyttes på
- Påvirkes av vær og vind
- Forstyrres av sultne dyr og nysgjerrige mennesker

S.o.S rapporterer at dagens situasjon for avfallshåndtering ikke er tilstrekkelig:

- Det er for få avfallsbeholdere
- Digitale avfallsløsninger ute av drift
- Underkapasitet for tømming
- Underkapasitet til opprydding av eierløst avfall langs vei, offentlig og privat grunn
- Manglende håndtering av oppsamlet avfall som møbler og hvitevarer, rundt og utenfor returpunkt

---

² Eierløst avfall: alt som faller utenfor avfallsboksen, i offentlige rom og som ikke naturlig faller inn under eksisterende avfallsordninger, utgjør en betydelig del av forsøplingen.

- Informasjon om eierskap, funksjon og utplasseringer av dagens ulike avfallsløsninger bør forbedres

Det er kartlagt en detaljert oversikt som ikke ligger ved i rapporten. Denne kan bestilles fra prosjektleder for ombruk, beate.dahn@trv.no

Bildene viser ulike renovatører sine løsninger med samme utfordring, avfall på avveie forsøpling utenfor og på bakken.

Kommunen har en viktig jobb i å spre bevissthet om forbruk og forsøpling. I dag er [ansvarsområdene](#) fordelt slik ³:

- Trondheim Parkering: Håndhever politivedtekter inkludert forsøpling på offentlig sted, og kan fjerne uregistrerte kjøretøy etter vegtrafikkloven § 17.
- Grunneiers ansvar: Plikter å rydde og renholde fortau, gang-/sykkelveg, rennestein og lys- og luftegraver. Ved brudd kan miljøgebyr ilegges.
- Klima- og Miljøenheten: Håndhever⁴ forurensningsloven på privat og offentlig grunn. Identifiserer ansvarlige for forsøpling for oppfølging.
- Vegeierens ansvar (Trondheim Bydrift, Statens Vegvesen, Fylkeskommunen): Vedlikeholder offentlige veier, rydder vegbaner, grøfter, skråninger og setter opp/tømmer avfallsbeholdere langs veier.
- Trondheim Bydrift: Ansvarlig for å sette opp/tømme avfallsbeholdere og nødvendig rydding i kommunens parker, friområder, veier og ved drikkevannskilden Jonsvatnet.
- Trondheim Renholdsverk: Rydder rundt sine returpunkter og kan tilby større beholdere eller containere til husholdninger ved overfylte private søppeldunker.

Ut ifra S.o.S sitt kartleggingsarbeid, er det så langt ikke registrert kontinuerlige og supplerende tjenester lignende S.o.S sine gatepatruljer som rydder det eierløse avfallet i byrommet. Det er derimot blitt rapportert ved flere anledninger at man ikke kommer gjennom til riktig avdeling, eller at det meldes inn om forsøpling, men at det ikke håndteres i god tid. Dette skaper frustrasjon. Manglende informasjon og kunnskap om hvilken aktør som er ansvarlig for defekte avfallsløsninger, Bydrift eller TRV, eller avdeling, Bydrift Veg eller Park, samt ansvarsrolle til grunneier når det kommer til opprydding av

³ Kilde: Trondheim kommunes nettside

⁴

forsøpling, skaper forvirring ved innmelding av saker.

6.2.1 Henteavtale og befaring med Trondheim Bydrift:

S.o.S har etter eget initiativ tatt kontakt med ulike avdelinger innad kommunal og sosial sektor, renovasjonsselskaper, deriblant Bydrift, TRV og Norsk Gjenvinning. De har også hatt kontakt med ulike grunneiere i bydelen som BaneNor, Nyhavna Utvikling og Trondheim Eiendom. Dette i forsøk å opprette ulike avtaler om bruk av grunn/lokal, vedlikehold av grunn, for å hindre at avfall havner i havet og forebygge forsøpling lokalt. Per nå har de en uoffisiell avtale om henting av avfall med Bydrift`s avdeling Park, idrett og skog. Av ulike årsaker har ikke avtalen fungert optimalt, derfor har S.o.S kjøpt inn en egen avfallsbeholder med lokk for midlertidig oppsamling av avfall etter sine ryddeoppdrag. Etter befaring med Trondheim Bydrift og Trondheim Renholdsverk, ble det kartlagt hvilke aktører og avdelinger som har ansvar for drift, vedlikehold, renhold og avfallshåndtering i Lademoens byrom:

- Mens Trondheim Renholdsverk håndterer returpunkter og husholdningsavfall, har Bydrift`s avdelinger, Veg, og, Park, idrett og skog, ansvar for avfallshåndtering i det offentlige rom.
- Noen renovasjonsaktører har ordninger for avtale om henting/refusjonsordninger⁵ av marint avfall etter frivillige ryddeaksjoner. Det finnes pr.1.4.24 ingen offentlig og refusjonsordning for henting og refusjon av frivillig opprydding av urbant avfall.
- Bydrift har flere utstyrssentraler i Trondheim, hvorav to ligger nær Lademoen.
- Tømminger av avfallsbeholdere i park og grønt områder gjøres kun 1-2 ganger i uken, sommersesongen.
- Alt avfall som havner utenfor grøntområder, på vei og fortau er så Bydrift avdeling Veg og grunneier sitt ansvar.
- Grunneiere kan bestille tjenester av ulike aktører for renhold av sanitæranlegg og avfallshåndtering, både Retura sine søppelsekker, søppelsekk.no og ISS er brukt i bydelen.

Bildene viser til avfall på avveie på grunneiers ansvar.

Hvem som er ansvarlig for områder og opprydding av avfall på avveie og forsøpling, er underinformert til publikum, noe som også kommer frem i digital undersøkelse. Dette kan bidra til at saker om forsøpling ikke innrapporteres, som igjen bidrar til et skjemmende inntrykk, og kan skape et dårlig omdømme. I verste tilfelle, kan uhåndtert avfall føre til en

⁵ Tilbakebetaling av utgifter for håndtering av avfall etter frivillige ryddeaksjoner

holdning som sier at det er greit å legge fra seg søpla her.

6.2.2 Store gjenstander og møbler

S.o.S har i likhet med respondentene i den digitale undersøkelsen, identifisert områder hvor større gjenstander og møbler, som kunne vært gjenbrukt, blir etterlatt og stående. Dette inkluderer underganger, utsatte borettslag, stier, og containere.

Utsatte lokasjoner er blant annet:

- Bak og ved siden av Buran Kiosk (Innherredsveien). Nå er avfallsanlegg flyttet på noe som kan føre til bedring
- Undergangen Morten Fagervik`s og tilhørende sti
- Gregus gate
- Containere i Anton Kalvaas gate, Strandveien, Krysset Ulstadløkkveien og Østersund`s gate
- I Østersund`s gate/Strandveien ved eksisterende «bytteplasser» som en kommode, en benk og en trapp (folk setter fra seg ting for å gi bort, men de blir ofte ødelagte og blir avfall)
- Nidarholms gate
- Biskop Sigurds gate
- Testmannsgate
- Bakgård LKV/Voldsminde Barnehage
- Broa over til Lilleby Stasjon
- Voldsminde
- Lademoens Kirkealle

Kommentar fra respondent:«Ved gangveier langs jernbanen fra Trikkestallen til Gregus gate. Mellom B. Sigurds gate og Gregus gate har det ligget madrasser/sofa o.l. i årevis uten at det har blitt fjernet. Dette påvirker oppvekstmiljøet til barna negativt. Gir signal om at det ikke er så nøye.»

Anton Kalvaas gate, også del av veien til barna på Lilleby skole.

Kommentar fra respondent: «Folk plasserer møbler og elektronikk ved returpunkter i stedet for å kvitte seg med det selv. Årsaken er sikkert en kombinasjon av latskap og det å ikke ha bil tilgjengelig for å dra helt til Heggstadmoen. Det bør informeres tydeligere om søppeltaxi og evt. følge konsekvenser ved det å forsøple slik.»

Bilder fra containere i Strandveien, Anton Kalvaas gate og Gregus gate. «Underkapasitet og utenforskap»

6.2.3 utfordringer med gjenbruks-/gratisløsninger

Som nevnt i avsnittet om eksisterende gjenbruksløsninger er det problemer med forsøpling tilknyttet de provisoriske gjenbruksløsningene som «gratisbenken». Byttevarer blir utsatt for vær og vind, og mat blir stående ute som kan tiltrekke seg skadedyr som rotter.

Før stormen «Ingunn» var S.o.S ute for å sikre alle sine 17 stativer. Det ble tatt bilder dagen før og dagen etter langs hele «LamoLøypa». Bildeeksemplene viser at det er behov for en håndteringstjeneste som tar seg av drift, vedlikehold og forefallende arbeid relatert til gjenbruksløsningene for å unngå at gjenbruksvarer ender opp som avfall.

«Boden» (bildet under) står i krysset av Østersund`s gate og Strandveien. Den ble satt ut av Trondheim Bydrift i mai 2023 som del av prosjektet «Aktivt naboskap» (NTNU), ment som et tilskudd til nabolaget hvor folk kunne bruke utstyr gjort tilgjengelig. Boden har også vært et av hentestedene S.o.S har hatt avtale med Bydrift om. Derfor har de stoppet innom underveis opprydding- og vedlikeholdsarbeid langs «LamoLøypa».

- Per Mars 2024 er den i dårlig forfatning. Den står skjevt og ble stengt av en periode, av hvem er ukjent. Det kan tenkes at naboer har stengt av fordi søppel har blitt stående der over tid, som har skapt misnøye, eller at noen bruker boden for samlingssted.
- Etter melding til Bydrift har den blitt åpnet igjen, men har behov for tilsyn og vedlikehold som den står nå.
- Intensjon med å gjøre nye løsninger tilgjengelig for beboere er god, men har gjentatte ganger vist seg å ikke fungere. Jevnlige aktivisering av nabolag ved bydelsarrangementer, oppsyn, drift, håndtering og vedlikehold av løsningene er nødvendig.

Utstyrsbod satt opp av Trondheim Bydrift i forbindelse med prosjektet "Aktivt naboskap". (

6.2.4 Informasjonsplattformer

Mangel på informasjonsplattformer som plakattavler i uterom og på nærbutikker etterlyses også i den digitale undersøkelsen. Flesteparten sier de bruker Facebook, jungeltelegraf eller plakater hengt opp eller delt ut i nærmiljøet. Den uorganiserte måten plakater henges opp på i dag bidrar enten til at nødvendig informasjon ikke når ut, forsvinner av overlappinger og i verste tilfelle ikke ryddes inn igjen.

Digitale informasjonsplattformer er vel og bra, men ikke tilgjengelig for alle. Som svar har S.o.S satt ut ulike plakat- og infotavler av gjenbruk på strategiske plasser for å teste ut bruk og funksjon.

S.o.S har også registrert at Trondheim Renholdsverk har fine informasjonsplakater på noen få av deres kildesorteringsstasjoner i bydelen.

Kommentar fra respondent: «Better information to students or newly arrived immigrants on how to order the pick-up service. Posters in multiple languages should be hanged in

every apartment/building. It's hard to find out how to get rid of things if you are New in Norway with a restricted vocabulary and still learning the system. People end up throwing stuff on the street. Access to information is the key here!»

Infotavler og avfallsbeholdere som kommunikasjonsplattformer, knutepunkt og, møtesteder.

6.2.5 Husholdningsavfall

Trondheim Renholdsverk er ansvarlig for private beholdere hos husholdninger. Deres ulike løsninger er avfallsbeholdere, avfalls-sug, nedgravde containere og kildesorteringscontainere plassert i nærheten av borettslag. De har en rydebil som skal rydde rundt returpunktene, også tilbyr de større beholdere eller containere ved overfylte private søppeldunker. Dette skjer ikke ofte nok.

Et gjennomgående problem, er at beholdere fylles raskt. Til tross for låsmekanismer, sprenges lokkene og fører til at forbigående misbruker dem. Dette kan være symptomer på at det ikke finnes nok avfallsbeholdere i byrommet, eller de er for langt unna, noe som resulterer i feilsortering og frustrasjon for de beholderne er ment for. Vær, vind og sultne dyr drar dette utover.

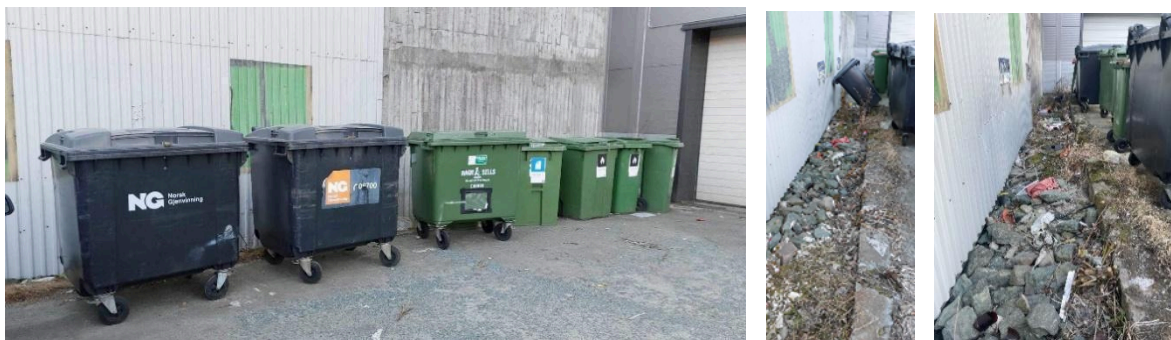

Avfall som havner utenfor beholdere spres av vær og vind og havner på offentlig grunn. Rydebiler av TRV rydder kun avfall utenfor containere.

6.2.6 Næringsavfall

Det finnes flere ulike beholdere i bydelen, inkludert de fra næringsaktører som Franzefoss, Retura, Norsk Gjenvinning, og Ragn-Sells. Disse selskapene tilbyr forskjellige avfallsløsninger for næringsbedrifter, og har gjerne beholdere med logoer som gjør dem lett gjenkjennelige. Det er ikke ofte observert at disse flyter over, men det er et problem at det ligger avfall rundt og bak beholderne. Dette kan være rester etter tømning og forblir et delt ansvar mellom renovatør og grunneier før det havner på avveie og faller i kategori av

eierløst avfall i offentlige rom.

Samme utfordringer med disse som med private beholdere, det som faller utenfor kommer på avveie.

6.2.7 Big Belly

Big Belly er en av avfallsløsningene utplassert langs vei, og driftes av Trondheim Bydrift`s avdeling Veg. De drives av solenergi og skal varsle når de er fulle. Observasjoner viser til at dette ikke alltid fungerer noe som fører til overfylling og forsøpling. Årsakene til dysfunksjon kan være at solcellene er dekket av is og snø, eller at lukene spriker. Beholderne blir til tider avstengte med teip eller plast av for å markere at de er ute av drift. Det registreres at defekte beholdere tas inn, uten at det settes ut alternative løsninger. Eksempelvis plazaet bak Bunnpris Buran. Ved flere anledninger har det blitt meldt ifra om defekte beholdere, spesielt den på Svartlamon, uten at det skjer noe. Dette kan være fordi feil aktør eller avdeling kontaktes, noe som videre kan føre med seg misnøye og frustrasjon blant innbyggere.

Digital varsling som ikke fungerer, fører til forsøpling. Dysfunksjonelle løsninger tas inn uten at nye løsning settes ut.

6.2.8 Utfordring ved flytting av containere

Når veiarbeid og oppgradering av offentlige områder, som parker og veikanter, gjennomføres, oppstår det ofte utfordringer knyttet til avfallshåndtering. Et illustrerende eksempel er situasjonen under Miljøpakkens veiarbeid i Anton Kalvaas gate og Trikkehallen, som også er del av skoleveien for barna på Lilleby. I områder som allerede var preget av forsøpling, ble eksisterende avfallsløsninger flyttet uten ytterligere informasjon til beboere og nabolaget. Den nye plasseringen ble forsøplet, samtidig som at den opprinnelige plasseringen ikke ble ryddet for avfall.

Bilder fra tiden under og etter Miljøpakken utførte veiarbeid i Anton Kalvaas gate og bak Trikkestallen. Container/beholdere flyttes på, uten videre informasjon, og erstattes ikke, området kontainer har stått på ryddes ikke.

6.2.9 Ansvarsfordeling

Besvarelser fra digital undersøkelse bekrefter S.o.S sine observasjoner om at det ved enkelte områder og søppelbeholdere, virker det som det er uklart hvem som er ansvarlig for opprydding og tømning.

Kommentar fra respondent:«Ved Trikkestallen (Kommunen og BaneNor er ikke enige om hvem som bør tømme søppelbøtta, så den er oftest overfylt), ved Svartlamon (bunnen på søppelbøtte åpner seg og hundebæsjen faller ut på bakken), Anton Kalvaas gate (alltid møbler ute på gata), innenfor gjerdet ved EC Dahls (det ligger ofte masse plast og annen søppel som tilsynelatende kommer fra emballasje)»

Bildene tatt fra Bishop Sigurs gate og trasseen bak Trikkestallen. Uhåndterte avfalls løsninger som forsøpler.

6.2.10 Ansvarsfraskrivelse eller mangel på eierskap

Det observeres en generell ansvarsfraskrivelse i bydel, blant nabolag, og beboere når det kommer til renhold og vedlikehold av nærområder og nærmiljø. Dette kan være symptom på manglende tilhørighet. Det er også en antakelse at samfunnets tidspress og dagens gjøremål bidrar til at folk flest ikke tar seg tid til å plukke søppel. Pandemien forverret utfordringene rundt forsøpling da bruk av uterom økte, uten økt håndtering av avfall. Som respons på økende forsøpling og utenforskap, startet Janka opp nabolagsmarked via Lamo Marked i mai 2022, prosjektet LamoLøypa november 2022 og prosjektet S.o.S i Januar 2023.

At innbyggere opplever lite tilhørighet og eierskap i nabolag og uterom, kan påvirke holdning og engasjement til ansvar.

6.2.11 Kultur og næring: En miljømessig utfordring.

Under og spesielt etter helgene intensiveres problemet med forsøpling betydelig. Som respons har S.o.S satt ut tiltak som skal forbedre avfallshåndteringen. I samarbeid med lokale næringsdrivende, som for eksempel Havet Arena, har de utplassert avfallsstativer for å lette situasjonen. Stativene har mottatt gode tilbakemeldinger fra ansatte og gjester. Større sommerfestivaler som Neon og Trondheim Rocks frembringer en merkbar mengde forsøpling. Arrangørene plukker søppel innenfor festivalområdene, men beveger seg ikke ut i gatene.

Ifølge undersøkelsen på type avfall som observeres oftest, identifiserer flertallet emballasje, papir, plast, sigarettneiper, flasker, bokser, og plastposer. S.o.S bekrefter at emballasje fra butikkvarer, serveringssteder og gatekjøkken utgjør en stor del av forsøplingen. Selv om industriområdet Nyhavna fremstår som ryddig ved første øyekast, avslører en nærmere inspeksjon forsøpling skjult i smug, på parkeringsplasser og langs fjorden - områder som er spesielt sårbare for miljømessig skade grunnet deres nærhet til vann.

Veien en mandagsmorgen fra Bakklandet-Møllenberg- Solsiden-Lademoen. "Blå mandag"

6.2.12 Farlig forsøpling

Bildene presenterer eksempler på utfordringer som bidrar til en urovekkende opplevelse for de som ferdes der. Det observeres sprøytespisser og brukertutstyr på ulike steder i bydelen. Et symptom på sosiale utfordringer i samfunnet. Mangel på avfallshåndtering i

helgene fører til at potensielt farlig avfall blir liggende som en helse- og sikkerhetsrisiko.

Bilder fra undergangen til Solsiden og veikant i Anton Kalvaas gate.

«Manglende bruker-rom»

6.2.13 Forsøpling som symptom på samfunnets utfordringer

Gjennom S.o.S sitt arbeid registreres det at forsøpling viser til større samfunnsutfordringer av miljømessig og sosial dimensjon. Type avfall og hvor det ligger sier noe om området og forbruker. Steder som skolegårder og barnehager har utfordringer med forsøpling og hærverk etter stengetid. Det at ulike grupper samler seg på disse områdene, kan være et symptom på å ikke ha et annet tilbud. Utenforskap, underkapasitet og urban forsøpling henger sammen. Samtlige av undergangene på Lademoen mangler belysning og avfallsbeholdere. Eierløst avfall samles opp av vær og vind. Dette er områder med tak og blir ofte oppsamlingssteder for ungdom og andre som bor eller kommer til bydelen.

Bilder tatt fra kjent undergang på Lademoen Morten Fagervik's og tilhørende sti.

6.2.14 Avrunding av forprosjekt på Bydelshuset 19. Mars

Som en avrunding av prosjektet deltok Janka og prosjektleder Beate White Dahn på La`mosnakk på Bydelshuset 19.Mars. La`mosatsingas folkemøte for Lademoens innbyggere. Her ble det takket for deltakelse i digitale undersøkelser. Det ble gitt en kort informasjon om prosjektets status og en mulig oppstart av en pilot relatert etablering av en fremtidig nærgjenbrukssentral på Lademoen.

Bildet er tatt fra La`mosnakk 19.Mars på bydelshuset.

7. Konklusjon

Gjennom forarbeid, digital spørreundersøkelse, møter, intervjuer og observasjoner fremmes et sterkt ønske og behov for etablering av en nærgjenbrukssentral, samt flere løsninger for gjenbruk og avfallshåndtering. Innbyggernes kommentarer og innspill, samsvarer med observasjoner og erfaringer gjort av Janka og S.o.S, hvor det identifiseres ulike ønsker for hva en slik sentral kan bety for lokalsamfunnet.

Resultatene fra rapporten adresserer miljømessige og sosiale utfordringer som krever verdiskapende tiltak som kan styrke fellesskapet og senke de usynlige barrierene. Selv om det er en sterk kultur for gjenbruk og bytting av varer er det ønskelig med flere tilbud, aktiviteter, reparasjonsverksteder og åpne møtesteder som fremmer fellesskap og ombruk. Både inne og i uterommet. Dette svarer opp mot prosjektarbeidets effektmål om å bruke avfall og gjenbruk som virkemiddel i områdesatsingen på Lademoen.

Svartlamon nevnes flere ganger for sine fellesskapsinitiativer. Det kommer frem at mange (også utenfor Svartlamon) benytter seg av deres ulike tilbud og tjenester som for eksempel verkstedene og matutdelingen. Tjenestene er ofte driftet og finansiert av beboerne gjennom deres delings- og fond- løsninger. Det er derfor viktig å merke seg at de interne tjenestene hovedsakelig er ment for deres beboere som bidrar økonomisk til fellesskapet og dermed støtter opp under drift og finansiering av disse tilbudene.

En nærgjenbrukssentral kunne stimulere til aktivisering av nabolag og skape mer eierskap i eget nærmiljø. Når mennesker opplever å bli inkludert og at de mestrer hverdagen, oppleves en tilhørighet, og man tar ofte mer ansvar. Konklusjonen svarer til delmål 1.2 i [Trondheimpløftet](#) som sier at kommunen skal sikre en arena for ombruk- og delløsninger som skaper fellesskap i lokalmiljøene.

Til tross for 11 returpunkter i bydelen, etterspørres det oftere tømminger og flere avfallsbeholdere både i park, langs sti, på veg og ved underganger. S.o.S bydelstjeneste har som del av sin ryddestrategi utplasserte søppelstativ på strategiske plasser i bydelen. Dette er steder de erfarer med mye forsøpling på grunn av mye trafikk. På ca. 17 uker har S.o.S ryddet og samlet inn 5380 kg avfall på avveie. Befaring fra turer med Bydrift tilsier at det ikke finnes en lignende tjeneste som S.o.S sine gatepatruljer per i dag. Det er altså ingen, bortsett fra sesongarbeidere, som rydder opp eierløst avfall gjennom hele året i byrommet, på gate og langs vei.

Løsninger i seg selv, er bare løsninger, hvordan de driftes eller håndteres for å gi gode helhetlige tilbud er avgjørende for bruksverdi og for at sentralen skal oppnå sitt fulle potensial. Svartlamon fungerer som inspirasjonskilde og viser til hvordan ulike mennesker som lever side om side organiserer møter, hjelper hverandre ved behov, gjennomfører ulike arrangementer og dugnader sammen uavhengig av kjønn eller bakgrunn. Viktigheten av å samskape og støtte opp om lokale initiativer understrekes. Ved å organisere aktiviteter, gratis tilbud, regelmessige ryddeaksjoner og samfunnsarrangementer løftes bevissthet rundt miljømessig og sosial bærekraft, samt et felles samfunnsansvar.

Videre registreres behov for tiltak rundt informasjon og en klarere definisjon av ansvarsområder for håndtering av «eierløst avfall», urban forsøpling og økende utenforskap. Kommunen spiller en viktig rolle, i et langsiktig og holdningsendrende

arbeid, for å spre bevissthet om miljøvern og gi rom for utprøving av ulike tiltak som kan sikre inkluderende og tilstrekkelige løsninger av dagens avfall- og ressurssystem. Etablering av en nærgjenbrukssentral på Lademoen er derfor en god mulighet i prosessen mot en mer bærekraftig omstilling og inkluderende samfunnsutvikling.

7.1 Anbefalinger for veien videre

Tall, resultat og erfaringer bekrefter behov for flere og ulike sosiale og miljømessige tiltak rundt problemområder og utfordringer som forårsaker forsøpling, som for eksempel ved oppsamling av varer og gjenstander med bruksverdi i uteområder. Det anbefales å etablere en lokal bydelstjeneste, tilknyttet sentralen, som supplerer Bydrift sitt arbeid for opprydding av eierløst avfall. Tjenesten bidrar også til oppsyn og vedlikehold av byrommet. Utvikling av partnerskap med lokale aktører, bedrifter og industrier for ombruk av overskuddsmaterialer, samt etablering av en material- formidlingstjeneste, kan redusere sløsing og fremme en sirkulær økonomi. Betydningen rundt å utvikle klare retningslinjer og systemer for rapportering og håndtering av eierløst avfall vektlegges. Gjennomføring av regelmessige evalueringer av tiltakenes effektivitet, hvor det gjøres nødvendige justeringer basert på tilbakemeldinger fra samfunnet og endrede behov. Etablering av tjenester, arbeid og aktivitet rundt avfall som et bærekraftig produkt kan slik bidra til sysselsetting, arbeidstrening, inkludering og integrering av både ungdom, unge voksne, eldre og mennesker i vanskeligstilte situasjoner.

Det er nødvendig med forbedrede informasjonskampanjer med målrettet informasjon om eksisterende og nye avfallshåndterings- og gjenbruksløsninger, inkludert hvordan man melder ifra, bestiller avfallstaxi og andre hentetjenester. Informasjonen bør være tilgjengelig på flere språk og distribueres gjennom ulike kanaler for å nå ut til hele befolkningen. Det bør sikres at alle løsninger er inkluderende og tilgjengelige for alle beboere, uavhengig av økonomisk situasjon, fysisk evne, eller språkbarriere. For styrking av kommunikasjon, bedring av naboskap og informasjonsflyt anbefales det også å opprette en kontaktdatabase for bydelens ulike borettslag, kommunale og private. Dette bør være en tjeneste tilknyttet sentralen.

Etablering av en nærgjenbrukssentral bør ses i sammenheng med beboersammensetning, byutvikling og reguleringer i området. Det anbefales en alternativ kafe med bytte og gi-bort muligheter, mobile løsninger, samt tilbud til folk og deres behov, som for eksempel flere matutdelinger. Lademoen har ikke et nærmiljøsentert tilgjengelig, og det finnes per i dag ikke et samlingssted for de under 18 år (bortsett fra UFFA/AKKS), hvor ungdom kan samles på helg og kveld. Opprettelse av en slik sentral med vil dermed kunne bidra til å forebygge utenforskap og kriminalitet, bidra til tidligere innsats for en grønnere omstilling, opplæring og utdanning innen miljøvern og nærmiljøutvikling. Slik kan sentralen bli en arena for skaperkraft og utfoldelse, og bidra til utvikling av unge og grønne entreprenørskap.

For å sikre en bærekraftig byutvikling bør sentralen på Lademoen derfor ses i samspill med utviklingsprosessene rundt, for integrering av ulike tiltak for gjenbruks- og avfallshåndteringstjenester, og i en større sammenheng. Prosjektet vektlegger drift og funksjon, tverrsektorielt arbeid, gode dialoger mellom offentlige etater og lokale aktører, som gjør det mulig å investere i lokalsamfunnets ressurser, som for eksempel utlysning av lokale anbud. Samarbeid med lokale næringsdrivende, skoler og frivillige organisasjoner for å sikre utvikling av langsiktige sosiale tiltak med lav terskel, og utøvelse av

bærekraftige løsninger for avfallshåndtering og gjenbruk. Dette kan inkludere finansiering av lokale gjenbruksstasjoner og tilrettelegging for donasjoner av brukte varer.

Forprosjektet tar utgangspunkt i en bredere kontekst av bærekraft og sirkulær økonomi, refererer til Trondheim kommunes engasjement i disse områdene, Miljødepartementets strategi for avfallshåndtering, samt lokale og internasjonale suksesshistorier innen ombruk og gjenbruk. Disse referansene markerer et samlet engasjement for å øke ressurseffektiviteten, utvikle tjenester som bygger felles møtesteder og mer samskaping i sentrale områder, slik kan lokalsamfunnets robusthet mot fremtidige utfordringer styrkes. "Trondheimløftet", som vektlegger inkludering og grasrotinitiativ, står sentralt i dette arbeidet og fremhever byens mål om å inkludere alle i utviklingsprosesser.

Samarbeidet mellom lokale aktører og initiativtakere som Lamo Marked, S.o.S Bydelstjeneste, Gratisbutikken, innbyggere på Lademoen, og næringsliv, kommunens satsningsområder, kommunale offentlige tjenester og lokale myndigheter illustrerer potensialet for endring som kan oppstå gjennom investering i og benyttelse av lokale ressurser, frivillighet, innovasjon, fellesskapsengasjement og samarbeid.

Hovedmålet med fase 2 av prosjektet er å definere et egnet lokale for kriteriene over, som kan ta imot ønskede avfallsfraksjoner og være en sosial møteplass. Fase 2 varer fra mai 2024-oktober 2024.

Sammen om Sjøppel og Bydrift. (S.o.S Bydelstjeneste) Lademoen park Desember 2024.

Vedlegg B – Plakater fra digital undersøkelse

**Bor eller jobber du på
Lademoen?
Bli med og forme
bydelens fremtid!**

La'mosatsinga

TRONDHEIM KOMMUNE
Tråanten tjielte

TRONDHEIM
RENHOLDSVERK

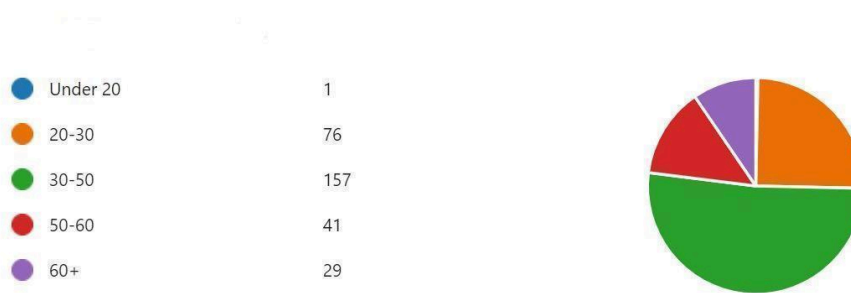
Vedlegg C Resultater fra digital spørreundersøkelse

Digital undersøkelsen i to deler:

1. Gjenbruksløsninger på Lademoen (eksisterende, ønsker, behov)
2. Avfallshåndteringsløsninger på Lademoen (eksisterende, utfordringer og behov)

Resultater fra den digitale undersøkelsen avdekker at 85% av respondentene bor i bydelen, 6% jobber der eller har annen tilknytning. Majoriteten av svarene var på norsk (370), med 20 engelske svar. På grunn av tidsbegrensninger ble det besluttet å ikke gjøre undersøkelsen tilgjengelig på flere språk. Gjennomsnittstiden cirka 10 minutter og 20 sekunder, mens de engelsktalende brukte 13 minutter og 38 sekunder på sine svar. De fleste respondentene er mellom 30 og 50 år.

2. Hvor gammel er du?

Del 1 Gjenbruksløsninger:

Del 1 søker å kartlegge folks vane og bevissthet rundt ombruk og eksisterende gjenbruksløsninger på Lademoen. Det etterspørres hva som savnes av muligheter tilknyttet gjenbruksløsninger, utfordringer og behov når man skal handle brukt.

3. Nesten halvparten ser oftest etter brukt før de handler nytt og hele 45% svarer av og til, 6 % svarer aldri. Dette er interessant i seg selv.

3. Hvor ofte velger du å handle brukt?

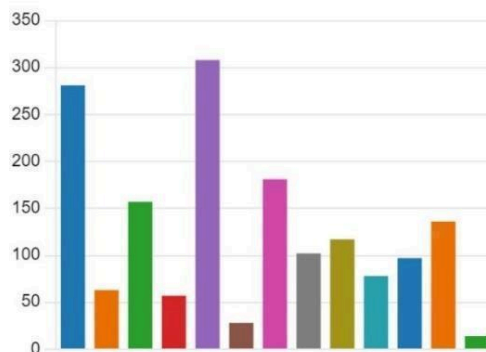

4. I spørsmål 4 kommer det frem at de mest kjente og benyttede løsningene blant alternativene i undersøkelsen er; BrukOm, Gratisbutikken på Svartlamon og Aalberg

skoservice.

4. Hvilke av følgende gjenbruksløsninger på Lademoen kjenner du til?

Gratisbutikken på Svartlamon	281
Utdeling av mat (overskuddsma...	63
"Lamo Marked", nettverks- og g...	157
"Sammen om Sjøppel" (avfallshå...	57
BrukOm på Nyhavna	308
Build Her	28
Aalberg skoservice	181
Gratisbenker eller hjørner i nabo...	102
Selvbyggerne på Svartlamon	117
Domen i Jernbaneparken	78
ReMida	97
Trondheim renholdsverk løsning...	136
Annet	14

5. I spørsmål 5 ble respondentene bedt om å beskrive andre løsninger ([Vedlegg D](#)) som ikke var nevnt i listen ovenfor. Eksempler nevnt opptil flere ganger er:

Telefonkiosken i Lademoen park nevnes flere ganger, noe som kan antyde at bøker er en populær gjenbruksvare. Videre indikerer kommentarer rundt matutdelinger og gratis kjøleskap, at det er en interesse for, og muligens behov for utvidelse av slike tjenester.

TRV`s Avfallstaxi/ grovavfallsordning.

Det etterspørres om bedre markedsføring av hentetjenesten

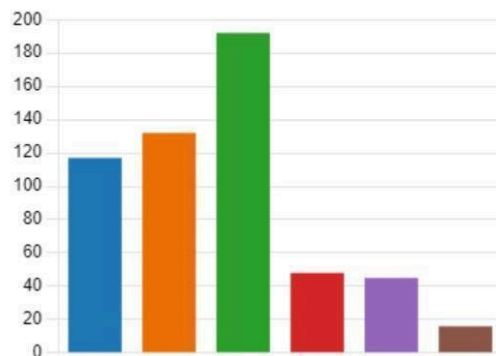
Kommentar: «Jeg fant ut at det går an å bestille henting av avfall kun i desember 2023, etter å ha bodd her siden 2018. Synd at det ikke er bedre markedsført, da hadde folk kanskje ikke forlatt sofaer og lignende langs togsporet mot Svartlamon».

6. Utfordringer ved å handle brukt er hovedsakelig at folk ikke finner det de vil ha. Avstand og transport, frakt og bærehjelp er også avgjørende faktorer.

6. Hva er utfordringene for deg når du skal handle brukt?

1000 svar

Frakt og bærehjelp	117
Transport og avstand	132
Finner ikke det jeg vil ha	192
Vet ikke hvor jeg kan handle gje...	48
For dyrt	45
Annet	16

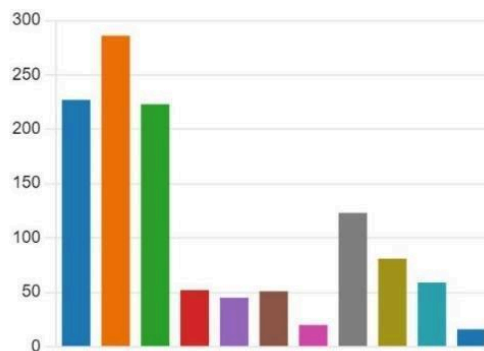

7. Varer som byttes bort/kjøpes brukt oftest er klær, utstyr til huset og møbler.

7. Når du bytter/handler brukt, hvilke typer varer gjelder det oftest?

1000 svar

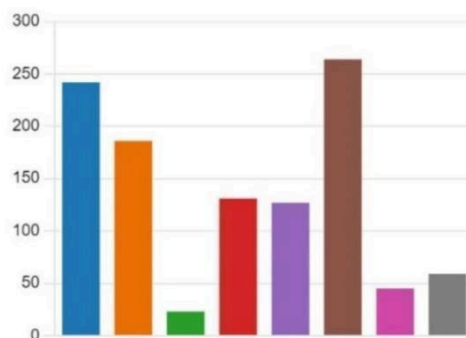
Klær	227
Møbler	286
Utstyr til huset	223
Planter	52
Byggematerialer som treverk m...	45
Verktøy	51
Matvarer	20
Sport og fritid	123
Bil og hobbyutstyr	81
Barneutstyr og leker	59
Annet	16

8. Å donere til Fretex, venner og kjente eller legge varer ut på nett er de mest populære måtene å kvitte seg med ting.

8. Hva gjør du med ting du ønsker å kvitte deg med?

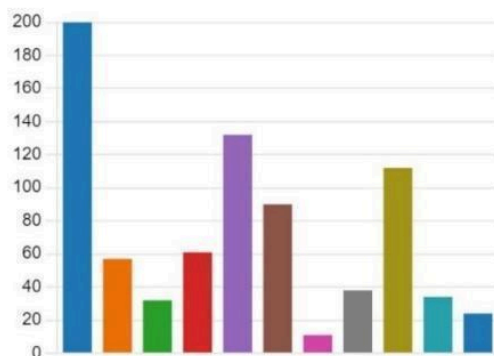
● Gir det bort til venner/kjente	242
● Legger dem ut på andre sosiale ...	186
● Setter dem ved en container i n...	23
● Kjører til Heggstadmoen gjenvi...	131
● Kjører til Heggstadmoen gjenvi...	127
● Gir det til Fretex eller til andre st...	264
● Setter dem ut i gata med gratisl...	45
● Annet	59

9. Facebook er den mest populære plattformen for informasjon om gjenbruksløsninger, etterfulgt av jungeltelegraf og plakater i nærområdet.

9. Hvilke informasjonskanaler tilknyttet gjenbruksløsninger kjenner du til på Lademoen?

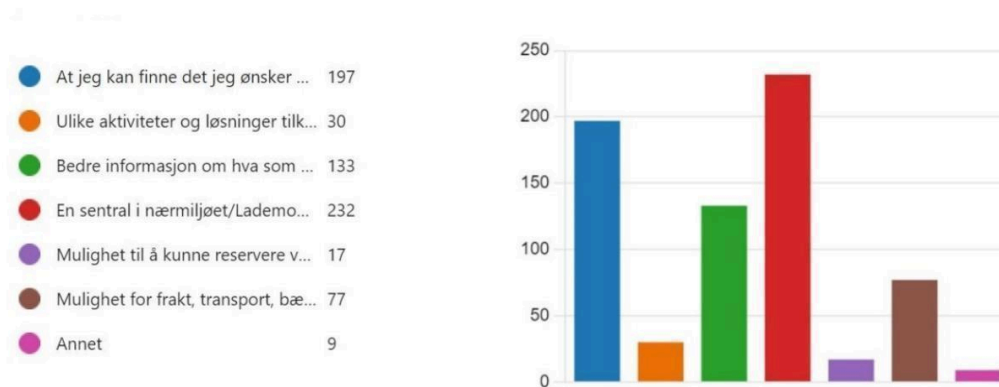
● Facebook	200
● Instagram	57
● Andre sosial medier	32
● Nærbutikker	61
● Jungeltelegraf	132
● Plakattavler	90
● Aviser	11
● Flyers som ligger på møtesteder...	38
● Plakater i nærområdet	112
● Nettside Trondheim kommune	34
● Annet	24

10. Ved spørsmål om de viktigste faktorene som avgjør om man handler brukt, svarer 33% en sentral i nærmiljøet hvor man kan sette fra seg store og små varer. 28% kjøper så lenge de finner det de ønsker, 18% sier de ønsker bedre informasjon om hva som finnes av gjenbruk.

10. Hvilke to faktorer er viktigst for deg for at du enklere skal velge en gjenbruksløsning?

11. På spørsmål 11 har respondentene mulighet til å oppgi hvilke ombruksvarer og gjenbruksløsninger de savner på Lademoen. Det ble i alt mottatt 92 kommentarer ([Vedlegg E](#)). Disse kommentarene avdekket ikke bare et ønske om flere gjenbruksmuligheter, men også bekymringer relatert til forsøpling og tilhørende utfordringer. Felles for tilbakemeldingene er etterspørselen etter en felles base for reparasjon, gjenbruk og avfallshåndtering.

Det er også et ønske om tilgang på rimelige gjenbruksløsninger, da mange oppfatter eksisterende tjenester som for kostbare – Fretex trekkes frem i denne sammenheng.

Tilgjengelighet er også et nøkkelord, med bekymringer rundt avstanden til eksisterende fasiliteter som Heggstadmoen. Det føles ineffektivt at varer transporteres langt, for deretter potensielt å ende opp tilbake i lokalmiljøet gjennom BrukOm.

Kommentar fra respondent: «Sted for å levere fra seg store ting. Ironisk at BrukOm er så nærme, men man må til Heggstadmoen for å levere fra seg ting. Har hørt om avfallstaxi, men skjønner ikke hvordan det kan funke og sette fra seg noe ute uten å garantere at det blir ødelagt.»

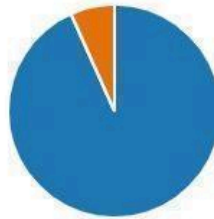
Del 2 Forsøpling og avfallsløsninger på Lademoen:

Del to av spørreundersøkelsen hadde som mål å kartlegge folks vaner og kunnskap vedrørende kildesortering, avfallshåndtering og forsøpling i bydelen.

Det første spørsmålet avdekker at 93% av innbyggerne på Lademoen praktiserer kildesortering, noe som er positivt. Omtrent halvparten av de som ikke kildesorterer oppgir faktorer og årsaker som, at kildesorteringsanlegg er for langt unna, det er mangel på plass, eller at det er for tidkrevende.

12. Kildesorterer du avfallet ditt?

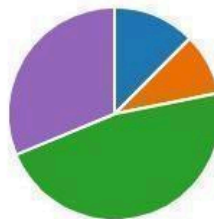
● Ja	362
● Nei	26

---

13. Hvis nei, hvorfor?

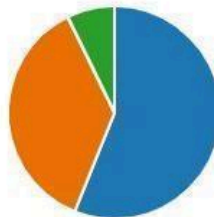
● Det tar for mye plass	4
● Det tar for langtid	3
● Det fins ikke kildesortering nært...	15
● Jeg vet ikke hvordan	0
● Annet	10

---

14. Synes du din bydel er forsøpelt?

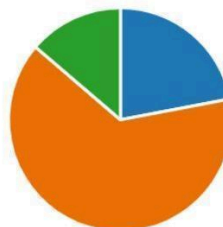
● Ja	217
● Nei	142
● Vet ikke	28

15. Bydelen oppleves som forsoøplet av 56% av respondentene og det er en tydelig oppfatning (64%) om at det ikke er nok avfallsbeholdere tilgjengelig i gater og langs stier.

15. Synes du det er nok søppelkasser ute i gatene og langs gangstier på Lademoen?

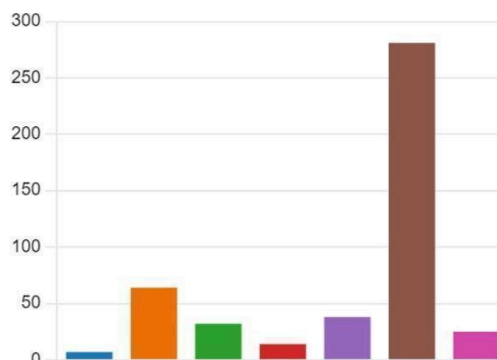
Ja	85
Nei	248
Vet ikke	53

16. Når det kommer til handling rundt overfylte containere og andre avfallsbeholdere, oppgir 59% at de ikke gjør noe, noe som peker på et behov for tiltak. Et fåtall kontakter Trondheim Renholdsverk, eller henvender seg til Trondheim Bydrift.

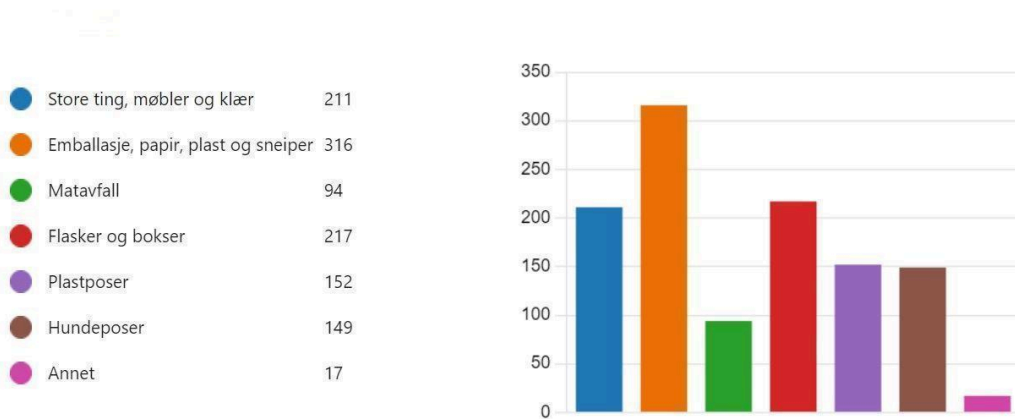
16. Hvis du ser en søppelkasse/container som flyter over av avfall. Hva gjør du?

Tar bilder og legger ut på sosial...	7
Rydder opp	64
Melder fra til Trondheim Bydrift	32
Melder fra til Trondheim komm...	14
Melder fra til Trondheim Renhol...	38
Ingenting	281
Annet	25

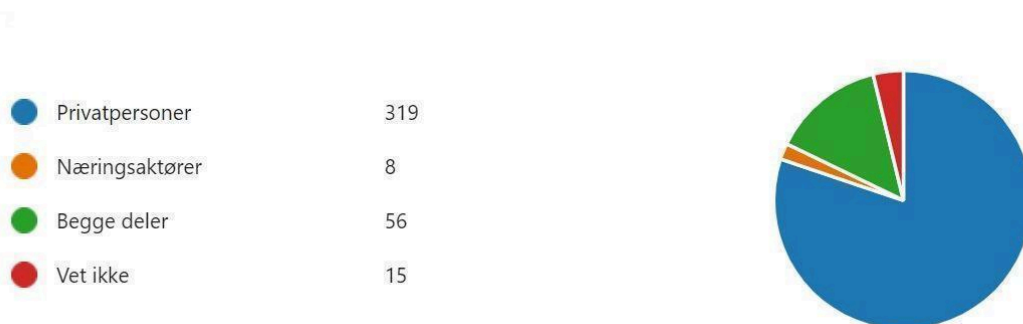
17. Angående type avfall folk observerer i uterommet, svarer flesteparten (27%) matemballasje, papir, plast og sneiper. Videre oppgir like mange (18%) at de observerer større gjenstander som møbler og klær, like ofte som de ser flasker og bokser i gatene.

17. Hvilken type avfall ser du ligger i gatene på Lademoen?

18. Flertallet (80%) mener at forsøpling hovedsakelig skyldes privatpersoner, mens 3% peker på næringsaktører, mener 14% det er en delt utfordring.

18. Hvor tror du forsøplingen først og fremst stammer fra?

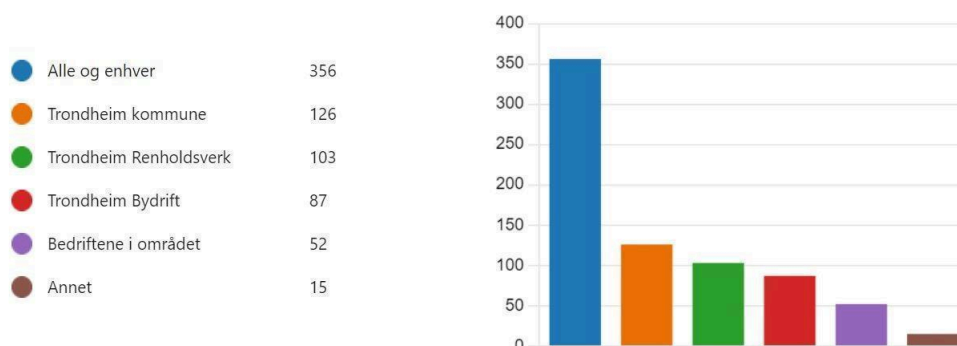
19. Det etterspørres hvilke områder man har observert mest forsøpling på Lademoen. Hele 209 kommentarer er registrert. Deltakerne bes beskrive hvor og hva som er utfordringen. Flere områder blir nevnt:

Sted	Antall ganger nevnt	Andre steder nevnt
Ordet container	40	Butikker
Buran	20	Innherredsveien
Anton Kalvaas gate	20	Frostaveien
Trikkestallen og området rundt	17	Hans Nielsen hauges gate

Lademoen park	16	Kirke Alle
Ulstadløkkveien	15	Thomas Westens gate
Lilleby	14	Testmannsgate
Gregus gate	12	EC Dahls AS
Østersunds gate	12	
Jernbanelinja	11	
Biskop Sigurds gate	9	
Mellomveien	8	
Undergangen til Svartlamon	7	
Innherredsveien	5	
Anders Buens gate	5	
Strandveien	4	

20. Når det gjelder ansvar for avfall på avveie, mener cirka halvparten at alle har et ansvar, mens 16% ser på kommunen som hovedansvarlig, 14% på Trondheim Renholdsverk, og 11% på Bydrift. Dette er interessant med tanke på spørsmålet om hvem folk varsler når de ser problemområder med forsøpling. De fleste kontakter TRV og Bydrift, men her ser vi at de mener kommunen anses som hovedansvarlig. Det kan indikere at folk ikke vet helt hvordan eller hvem de skal kontakte.

20. Hvem mener du er ansvarlig for at avfallet ikke havner på avveie?

21. Nesten halvparten er utilfredse med avfallshåndtering i bydelen.

21. Er du tilfreds med avfallshåndteringen på Lademoen?

22. Av disse foreslås implementering av flere avfallsbeholdere og flere returpunkter for avfall og kildesortering i bydelen. Det etterlyses også oftere tømning av offentlige og private avfallsløsninger.

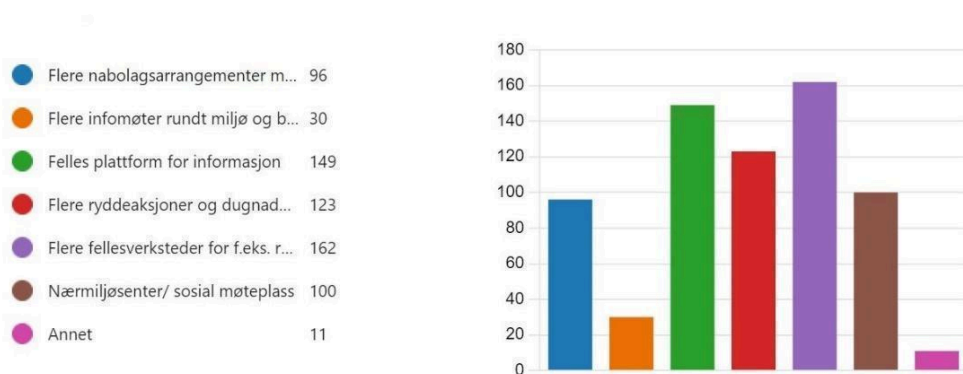
22. Hvis nei, hvordan tenker du avfallshåndteringen kunne blitt bedre på Lademoen?

23. Resultatene fra spørsmål nummer 23 viser til ønsker og behov for flere:

- Fellesverksteder
- Informasjonsplattformer(felles)
- Ryddeaksjoner og dugnader
- Nærmiljøsentere
- Nabolagsarrangement

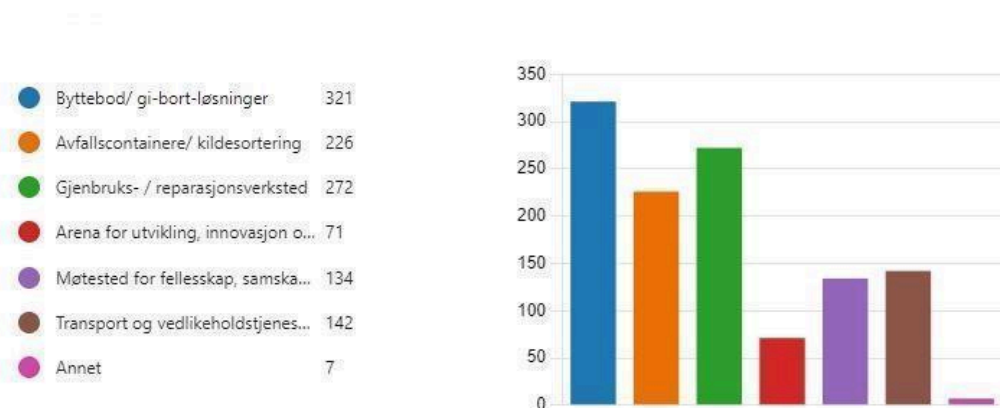
23. Hvilke aktiviteter og løsninger for gjenbruk og avfallshåndtering ønsker/savner du på Lademoen?

24. Når det gjelder ønskede funksjoner for en potensiell nær gjenbrukssentral på Lademoen, peker svarene på et bredt spekter av behov:

- Bytte- og gi bort-løsninger
- Gjenbruks- og reparasjonsverksted
- Avfalls- og kildesorteringscontainere
- Møteplass for fellesskap

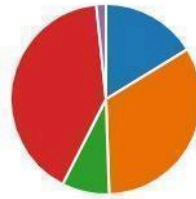
24. Om Lademoen skulle fått en nærgjenbrukssentral, hvilke avfalls- og gjenbruksløsninger bør en slik sentral ha?

25. Angående driftsmodellen for den foreslåtte gjenbrukssentralen, mener 40% at den bør driftes ved en kombinasjon av ulike aktører, inkludert både offentlige og private organisasjoner. 33% foretrekker kommunal drift.

25. Hvordan burde denne driftes mener du?

● Frivillig arbeid	109
● Kommunalt drevet	223
● Næringsaktør	54
● Samarbeid mellom flere aktører	274
● Annet	11

Vedlegg D Resultat av kvalitative undersøkelser

Eksisterende gjenbruksløsninger i bydelen i dag. (1.12.23-1.4.24)

1	Gratisen	Et frivillig drevet gjenbrukstiltak på Svartlamon som tilbyr klær, kjøkkenutstyr, og andre gjenstander gratis. Åpent mandager fra 17.00 til 19.00 i Strandveien 27a.
2	Remida	Et kreativt gjenbrukssenter som fremmer bærekraftig utvikling gjennom tilrettelegging av utforskende miljøer og gjenbruksmaterialer, inspirert av Reggio Emilias pedagogiske filosofi.
3	Svartlamon	Samfunnet her tilbyr gratis kjøleskap, matutdeling, og et bredt spekter av verksteder og dugnadsbaserte løsninger for sine beboere.
4	UFFA	Ungdom For Fri Aktivitet. Et historisk og aktivistisk møtested for ungdom, musikk og samfunnsengasjement som tilbyr konserter, verksteder, og dugnadsaktiviteter.
5	Ivar Matlaus bokkafe	En historisk og sosial møteplass som tilbyr gratis arrangementer, diskusjoner om ulike samfunnstemaer, og et gratisstativ for bøker.
6	BrukOm	En gjenbruksbutikk på Nyhavna som selger et variert utvalg av brukte varer, bortsett fra klær. Butikken fremmer ombruk ved å tilby alt fra møbler og sportsutstyr til kjøkkenutstyr og bøker.
7	Lamo Marked	Frivillig organisasjon drevet av lokale innbyggere på Lademoen. De organiserer gratis og rusfrie aktiviteter som dugnader, fellesverksteder, kart og orienteringsaktiviteter, opprydding og gjenbruksmarkeder for å styrke fellesskapet.
8	Stødig oppvekst Trondheim kommune	De samarbeider med Matsentralen for å distribuere mat til brukerne sine og andre i nabolaget som trenger det.
9	Lademoen menighet	Er aktive i lokalsamfunnet med et bredt spekter av tilbud som spenner fra språkkaféer til matutdeling. De har ulike aktiviteter for barn og familier, arrangementer og ulike språkkaféer. Har samarbeid med Matsentralen for matutdeling for innbyggere på Lademoen.
10	Telefonkiosken i Lademoen park	Gjenbrukt som et lite bibliotek, et kreativt eksempel på gjenbruk i offentlige rom.
11	BuildHer	Et kreativt bygge- fellesskap for kvinner, som deler lokaler og ressurser for å fremme kvinnelig entreprenørskap og kreativitet.
12	Gratisbenken/ hjørner i bydelen	Uformelle gjenbruksløsninger hvor folk setter fra seg eller henter gjenstander gratis, til tross for værutfordringer.
13	Trondheim folkekjøkken/ brødutdeling	Et frivillig drevet initiativ som samler inn mat som er gått ut på dato fra ulike butikker og distribuerer denne gratis til lokalsamfunnet.

14	Domen i Jernbaneparken	Bygget av tilreisende aktivister. Utviklet lokal avtale om bruk av tomt fra BaneNor. Området brukes for avlevering av materialer fra ulike arrangementer og prosjekter i Trondheim til gjenbruk for bydelens innbyggere.
15	Trondheim renholdsverk	Tilbyr løsninger som avfallstaxi og grovavfallshåndtering for å lette bortskaffelsen av større gjenstander.
16	Lilleby skole gratisavdeling	En gratisavdeling for barn og foreldre, som tilbyr ulike bruksgjenstander til familier tilknyttet skolen.
17	Mikrogartneriet	En totalleverandør av løsninger for helårs plantedyrking, som også gir bort stiklinger og frø.
18	Biblioteket Buran	Bydelsbibliotek, med utlån av skøyter, ulike verksteder for barn og familier.
19	Aalberg skoservice	En lokal skomaker som tilbyr reparasjoner og vedlikehold av skotøy, beliggende nær bydelshuset.
20	Bunnpris Too Good to go	En del av appen Too Good To Go, hvor Bunnpris bidrar til å redusere matsvinn ved å tilby overskuddsmat til reduserte priser.
21	Grønn Arena med Lamo Marked	Utdeling av overskuddsmat, en annerledes matutdeling.

Trondheim kommune
Postboks 2300 Torgarden
7004 Trondheim

www.trondheim.kommune.no

